

**YÜKSEKÖĞRENİM ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ ANALİZİ:
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TURGUTLU HASAN FERDİ
TEKNOLOJİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ÇALIŞMA**

A STUDY ON ANALYZING THE ENTREPRENEURSHIP TREND OF HIGHER
EDUCATION STUDENTS: MANİSA CELAL BAYAR UNIVERSITY TURGUTLU
HASAN FERDİ FACULTY OF TECHNOLOGY EXAMPLE

Muhammet Enes AKPINAR¹

Tahsin GÜNDOĞAN²

Erhan KOCA³

Ümran Merve ÜTÜCÜLER⁴

ÖZET

Bu çalışma, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Turgutlu Hasan Ferdi Teknoloji Fakültesinde öğrenim gören öğrencilere yönelik yapılmıştır. Çalışmada öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin ne düzeyde olduğu ölçülmek istenmiştir. Bu ölçme süreci için fakültede bulunan farklı bölümlerin farklı sınıflarındaki öğrencilerine yüzyüze anket yöntemi ile veri toplanmıştır. Veri toplamda sürecinde 400 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Çalışmanın verilerini analiz edebilmek için SPSS istatistik programı ile frekans analizi, tanımlayıcı istatistikler ve faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin yüksek seviyede girişimciliğe yatkın olduğu görülmüştür. Çalışma ayrıca, faktör analizi sonuçlarının daha önce bu alanda yapılmış çalışmalarını doğrulayıcı şekilde sonuçlar ortaya çıkardığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, üniversite, öğrenciler, faktör analizi, girişimcilik eğilimi.

Jel Kodları: M10

¹ Arş. Gör. Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü,0000-0003-0328-6107, enes.akpinar@cbu.edu.tr

² Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 0000-0001-5962-2654,tahsingundgan@gmail.com

³ Öğr. Gör. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Yenipazar Meslek Yüksekokulu,0000-0002-2016-8850,erhan.koca@adu.edu.tr

⁴ Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 0000-0003-3882-6329, utuculermerve@hotmail.com

ABSTRACT

This study was conducted for students studying at Manisa Celal Bayar University, Turgutlu Hasan Ferdi Technology Faculty. In the study, it was aimed to measure the level of entrepreneurship tendencies of the students. For this measurement process, data were collected by face-to-face questionnaire method for students in different classes of different departments in the faculty. 400 students participated in the study during the data process. In order to analyze the collected data, frequency analysis, descriptive statistics and factor analysis methods were used with SPSS statistics program. As a result of the study, it has been observed that the students participating in the research are prone to high level entrepreneurship. The study also showed that the results of the factor analysis revealed results confirming the previous studies in this field.

Key words: Entrepreneurship, university, students, factor analysis, entrepreneurial tendency.

Giriş

İşletme ve iktisat alanlarında girişimcilik kavramının uzun süredir kullanıldığı görülür. Fransız araştırmacı Say'dan itibaren, dördüncü üretim kavramı olarak girişimcilik kabul edilmiştir. Dolayısıyla geleneksel üretim faktörleri sermaye, emek ve doğa kavramlarına girişimcilik kavramı da eklenmiştir (Müftüoğlu ve Durukan, 2004: 1).

Literatüre bakıldığında girişimcilik birçok araştırmacı tarafından farklı boyutlarına değinilerek açıklanmaya çalışılmıştır. Girişimcilikle ilgili yapılan tüm açıklamalarda ortak karar, girişimciliğin çok fazla fırsatların analiz edildiği bir süreç olarak görülmesi şeklindedir (Dündar ve Ağca, 2007: 121). Girişimcilik özellikle son zamanlarda araştırmacıların önem verdiği konulardandır. Bu konuda genel kabul edilen bir kavramsal ifadeden bahsedilmesi kolay değildir. Finans ve Ekonomi gibi değişik alanlarda yapılmış araştırmalar girişimcilik çalışmalarına ek katkılar sunmaktadır. Girişimcilik kavramı, "başarı stratejileri" ve "yeni iş kurma ve çevresel faktörler" gibi kavramları içeren unsurlardan oluşmaktadır (Bull ve Willard, 1995: 1-15).

Girişimcilik kavramının meydana gelmesinde başlıca etmenlerin neler olduğu önemli çalışma alanlarından birisidir. İktisattaki geleneksel anlayışa göre bireylerin çıkarlarının üst noktalara çıkarılması girişimciliği tetikleyen unsurlardan biridir. Diğer bir ifadeyle fayda oluşturabilme arzusu girişimciliğin meydana çıkmasına sebep olmaktadır. Geleneksel iktisat kavramında belirtilen düşüncenin aksine, (McClelland, 1971: 109) girişimciliğin gelişiminin ruhsal bir parametre olduğunu ifade etmektedir.

Girişimci kelimesine filolojik açıdan bakıldığında, Fransızca bir şey yapmak, girişmek anlamındaki 'entreprendre' kelimesinden türediği görülmektedir (Lordkipanidze vd., 2005:788). (Kantur, 2007:133). Kavramı akademik anlamda ilk kullanılan, malları mutlak fiyatlarla satın alıp değişken, belirginleşmemiş fiyatlara satma riskini üzerine alan kişi olarak tanımlayan ekonomist Richard Cantillon'dur (Hatten ve Koh, 2002). En dar anlamıyla girişimcilik, fikirlerin ortaya çıkarılmasını ve bu fikirlerin ürün veya hizmetlere dönüştürülerek pazara sunulacak bir girişim haline getirilmesini içermektedir (Zhao, 2006: 20). Bir diğer tanımıyla girişimcilik, yeni kurulan veya mevcut örgütler için değer yaratma amacıyla fırsatların keşfedilmesi ve bu fikirlerin geliştirilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır (Brenkert, 20.06.2008). 20. yüzyılın başında Jean-Baptiste Say Joseph ile Alois Schumpeter, girişimcinin modern bir tanımını yaparak kavramı sosyoloji, psikoloji, ekonomik teori ve ekonomik antropoloji literatüründe kullanmaya başlamışlardır. (Kent, 1984: 2; Lordkinapidze vd., 2005: 788; Müftüoğlu ve Durukan, 2004: 6). Schumpeter'e göre girişimci ekonomik

gelişmenin altında yatan güçtür ve yeni üretim teknikleri sunarak ekonomide değişime yol açmaktadır. Bu özelliği ile girişimci, toplumda değişimi yaratacak kişi ve kurumlar olarak tanımlanmaktadır (Müftüoğlu, vd., 2005: 4).

Türk Dil Kurumu'nun tanımına göre eğilim, bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelme anlamına gelmektedir (www.tdk.gov.tr). Girişimcilik eğilimi ise, "kişinin yeni bir girişimde bulunma yönündeki yatkınlığı" olarak tanımlanmaktadır (Ulama, 2016: 742). Bir diğer ifadeyle girişimcilik eğilimi, bireylerin kendi işini yapma konusundaki istek ve kararlılığını ifade etmektedir. Çocukluktan başlayarak yetişkinlik döneminin sonuna kadar bireyin gelişmesini etkileyen unsurların tümü girişimcilik eğiliminde de etkilidir (Börü, 2006: 22; Özdemir, 2015: 43). Girişimcilik eğilimi literatürde, girişimcilik yapabilme yeteneği ile alakalı bir kavram olarak tanımlanmasının yanı sıra bireylerin girişimci olmasına etkili olan faktörlerle de yakından alakalı olarak karşımıza çıkmaktadır (Özden vd., 2011; Güreşçi, 2014). Girişimcilik eğilimi kişilerde doğuştan var olan bir özellik olarak bulunmasının yanında; ülkenin genel ekonomik, sosyal ve siyasi yapısı, bölgesel ve çevresel faktörler, kişilik özellikleri, genel ve mesleki eğitim düzeyi gibi çeşitli faktörlerin etkisiyle bireyler tarafından farkına varılan, geliştirilen ve yönlendirilen bir davranış olarak da karşımıza çıkmaktadır (Koh, 1996; Gürol ve Atsan, 2006; Güreşçi, 2014; Sarıtaş ve Duran, 2017: 150).

Girişimci, kendi işini kurabilen, farklı üretim etmenlerini toplayan ve risk alarak üretim prosesinde bulunan, neticede kâr elde edebilmeyi hedefleyen birey şeklinde tanımlanmaktadır (Emsen vd., 2001: 153). Mevcut durumda ise girişimcilik, yüksek seviyede yenilikçilik kullanılmasıyla meydana çıkabilecek bir metot olarak kabul görmektedir (Titiz, 1999: 11).

Schumpeter'a göre girişimcilik, iş camiasına ilişkin olarak karar alma seviyesinde beliren düşünce şekli olarak ifade edilmiştir ve belirtilen düşüncenin en belirgin özelliği, yenilikler ve yenilik getirmektir. Girişimci mevcut olan kaynakların harmanlanmasıyla, yeni şeylere varabilen ve yeni birleşimler ortaya çıkarabilen bireydir. Çıkarılan bu yenilikler, bağlı oldukları sanayi kuruluşlarında mevcut dengelerle birlikte durağanlığı ortadan kaldırarak yeni kıpırdanmalar oluşturur. Ekonomideki gelişmelerin temelinde bu hareketlenmeler yatmaktadır (Schumpeter, 1934: 27).

Girişimcilik eğilimi literatüründe bulunan çalışmalardan yukarıda bahsedilmiştir. Bu çalışma, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Hasan Ferdi Turgutlu teknoloji fakültesi öğrencileri dikkate alınarak yapılmıştır. Çalışmanın amacı, girişimcilik eğiliminin üniversite öğrencileri bağlamında çeşitli yönleri ile ele alınması ve incelenmesidir. Araştırma grubu olarak mühendislik fakültesi öğrencilerinin seçilme nedeni, mühendislik öğrencilerinin sosyal bilimlerde öğrenim gören diğer öğrencilere nazaran teori ile pratiğin bir arada öğretilmesidir. Mühendislik öğrencilerinin girişimcilik bağlamında değerlendirilebilecek fiziksel bir ürün çıkarma olasılıklarının (Örneğin mühendislik öğrencilerinin bir yazılım bir program geliştirmeleri, bir site oluşturmaları gibi (android tabanlı mobil program geliştirme, vatsap gibi uygulamalar vb.) sosyal bilim öğrencilerine göre daha yüksek olacağı düşünülmüştür. Ayrıca Fakültenin yer aldığı yerin bir ilçe merkezi oluşu ve ilçede öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin araştırılmak istenmesi de diğer geçerli sebep olarak belirlenmiştir. Araştırmanın ilçe merkezinde yer alan bir fakültede uygulanması bir sınırlılık, bir eksiklik olarak kabul edilebilir. Ancak, bu yöndeki araştırmaların diğer üniversiteleri de kapsayacak bir çalışma için zemin hazırlaması açısından önemli olacağı düşünülmektedir. Yapılan çalışmanın anakütlesini 2018-2019 öğretim yılında Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesinde eğitim gören öğrenciler meydana getirmektedir. Yapılan bu çalışma IBM SPSS STATISTIC 24 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

1.Literatür Taraması

Üniversitedeki öğrencilerin girişimcilik özelliklerini analiz etmeye yönelik literatürde yapılan birçok araştırma bulunmaktadır. Bu çalışmalar diğerlerine kıyasla daha çok iktisadi idari bilimler fakültesi öğrencilerini dikkate alan araştırmalardır. Bu araştırmaların temelindeki amaç, ekonomi bölümündeki öğrencilerin aldıkları eğitimle birlikte girişimciliğe yönelik davranışların içinde olup olmadığıdır. Buradan hareketle, girişimcilik ifadelerinde de değinildiği şekilde, girişimciliğin yalnızca işyerini açmak olmadığını ve yalnızca ekonomi eğitimini alan bireylere özel olan bir ifade olmadığını söylemek yanlış bir söylem değildir.

Girişimcilik üzerine yapılan bu çalışmada, Atatürk Üniversitesi'ndeki "mühendislik" ve "meslek yüksekokulunda" okuyan öğrencilerin girişimcilikleri analiz edilmiştir. Çalışmada girişimcilik açısından cinsiyet ve öğrenim durumu farklılık arz ederken, fırsatçılık ve kişisel öğrenim durumuna göre farklılık göstermemiştir. Bu çalışmada önemli bir diğer sonuç mühendislik fakültesi, iktisadi idari bilimler fakültesi ve meslek yüksekokulundaki öğrencilerin aralarında girişimcilik özellikleri açısından bir fark görülemediği (Kaya vd., 2010: 77).

Yapılan çalışmada hem İngiltere'de hemde Türkiye'de 410 turizm öğrencisi içerisinde girişimcilik eğilimini yenilikçilik, tehlikeleri göze alma, belirsizliği ortadan kaldırma yetisini, öz denetim ve kültürel özellikleri kriterlerine göre analiz edilmiştir. Sonuçlara göre tehlikeleri göze alma sorumluluğu, yenilikçilik ve girişimci bulunan aile ile girişimcilik kavramlarında anlamlı bir bağlantı vardır. Girişimci tutumlar ile eğitimin birlikte düşünceler üstünde iyileştirici-geliştirici fazla önemli bir etkisi olmadığı da gözlenmiştir (Gurel vd., 2010: 646).

Farklı bir çalışmada eğitim fakültesi ve veterinerlik fakültesi öğrencilerinin girişimciliği analizi edilmiştir. 2009 senesinde yapılan bu çalışmaya 242 öğrenci katılmıştır. Çalışmada hedef öğrencilerin girişimcilik çeşidi isteklerinin ortaya çıkması ve sahip olunan girişimci özellikler üstünde aile kavramının etkisinin olup olmadığını araştırılmasıdır. Ailelerin yaşam koşullarının ve özelliklerinin, çocukların girişimci kimliğe bürünmesi ve girişimci çeşidi tercihi üzerinde tesiri bulunduğu belirlenmiştir. Ek olarak, aileleri başarılı bir girişimcilik süresi geçirmiş öğrenciler "risk alma", "kaynakları etkin kullanma" özelliklerine sahip oldukları gözlenmiştir (İbicioğlu vd., 2009: 521).

Girişimcilikle ilgili diğer bir çalışmada, Süleyman Demirel Üniversitesi'nde yaklaşık 369 öğrenciden meydana gelen bir grup incelenmiştir. Çalışmada öğrencilerin girişimcilik özellikleriyle birlikte tipleri bakımından cinsiyet farklılıkları olup olmadığını ve girişimcilik eğilimi kadın- erkek bakımından bir farklılığa sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmadaki sonuçlar ise öğrencilerin girişimcilik nitelikleri bakımından incelendiğinde, erkek öğrenciler bayan öğrencilere kıyasla; yenilik, yeni şeyler ortaya koyabileme ve sosyal statü elde etme bakımından daha pozitif ayrıştıkları görülmüştür. Diğer yandan girişimci şekli bakımından, bayan öğrencilerin geleneksel-yönetici şekle daha meyilli oldukları gözlenmiştir (Negiz vd., 2009: 241).

Literatürdeki farklı bir çalışmada ise, İstanbul'da bulunan bir vakıf üniversitesindeki işletme fakültesinde öğrencilerin girişimciliği; "yaratıcılık", "strese tahammül" ve "girişimcilik motivasyonu", alt başlıkları bakımından incelemiş, şu sonuçlar çıkmıştır: Girişimciliğin yalnızca "yaratıcılık", "strese tahammül" ve "girişimcilik motivasyonu" olarak girişimciliğin alt boyutlarıyla ifade edilemeyeceği tespit edilmiştir. Aynı araştırmada "yaratıcılığı fazla", "strese tahammüllü" ve "girişimcilik motivasyonu" fazla bulunan öğrencilerin girişimcilik eğilimi düşük olduğu sonucu çıkmıştır(Karabulut, 2009: 331).

Girişimcilik eğilimi ile ilgili bir başka çalışmada ise, Dicle Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde eğitim gören öğrencilere yönelik bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın amacı, Dicle Üniversitesi'nde eğitim gören 2301 öğrencinin girişimcilik eğilim düzeylerinin ölçülerek, kullanılan ölçeğin güvenilirlik ve geçerliliğinin incelenmesidir. Çalışmada incelenen veriler neticesinde, öğrencilerin yüksek seviyede girişimcilik özelliklerine sahip olduğu elde edilmiştir (Aksoy ve Yalçınsoy, 2017: 341-359).

Girişimcilik eğilimlerini demografik açıdan inceleyen Yalçınsoy ve Aksoy çalışmalarında, Dicle Üniversitesi'nde eğitim gören 2299 öğrencinin verilerini kullanıp anket yöntemi kullanmışlardır. Elde edilen veriler ile SPSS programında analizler yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda ise, demografik değişkenler olan eğitim durumu, yaş ve cinsiyet ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu elde edilmiştir (Yalçınsoy ve Aksoy, 2018: 901-909).

2.Araştırmanın Metodolojisi

2.1.Araştırmanın Amacı, Yöntemi ve Kapsamı

Girişimciliğin sadece risk alabilme değil aynı zamanda yenilikçilik olarak da tanımlanabildiğinden çalışmanın önceki bölümünde söz edilmişti. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı yüksek öğrenim gören öğrencilerin girişimciliğe olan eğilimlerinin analiz edilmesi ve analiz edilen bu davranışların sonuçlarının yorumlanmasına dayanmaktadır. Çalışma, üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin ne seviyede olduğu sorusuna cevap aramaktadır.

Bu çalışma, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesi bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Yapılan çalışmada hazırlanan anket sorularının mümkün olduğu boyutta kısa ve anlaşılır olmasına özen gösterilmiştir. Çalışmada, öğrencilerin girişimci özelliklerini saptamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçeklerden yararlanılmıştır. Temel olarak ele alınan ölçek, üniversite düzeyindeki öğrencilerin girişimci özelliklerini tespit etmek amacıyla Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilmiş ve birçok çalışmada kullanılmıştır. Bir diğeri, Hong Kong'daki yüksek lisans öğrencilerine uygulanmış olan "Girişimcilik Karakterlerinin Testi" (KOH, 1996) ve Girginer ve Uçkun, 2004 tarafından geliştirilen ve öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ile ilgili düşüncelerini belirlemeye yönelik ifadelerin yer aldığı bir ölçekten de yararlanılmıştır. Ayrıca anket sorularının hazırlanmasında Bozkurt'un, 2006 yılında yapmış olduğu *Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi* adlı çalışmasından yararlanılmıştır. Oluşturulan anket formu, 11 tane demografik özellikte soru ve 26 tane likert ölçekli soru olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde demografik ve aile özelliklerinin yer aldığı birinci bölüm, ikinci bölümde ise girişimciliği etkilediği düşünülen ve potansiyel girişimci adaylarında bulunması gereken özellikler ve yargılar yer almaktadır. Bu bölüm öğrencilerin, girişimcilik kararları üzerinde etkisi olduğu düşünülen ve olası bir girişimci adayında bulunması gereken hususlar içermektedir. Likert tipinde bir forma dönüştürülen bu cümleler "Çok sık" (5)'den "Hiçbir zaman" (1)'e uzanan 5'li aralıklı ölçek formunda düzenlenmiştir. Deneme uygulaması sonrası elde edilen veriler üzerinde Cronbach Alfa güvenilirlik analizleri ile faktör analizi (geçerlik analizi) gerçekleştirilmiştir. Temel Bileşenler Analizi ile gerçekleştirilen faktör analizi sonucu tüm maddelerin temel yetkinlikler, başarı odağı, müşteri odağı, hizmet odağı, temel gereklilikler ve güven odağı olmak üzere 6

farklı boyutta toplandığı görülmüştür. Güvenirlilik analizleri sonucunda da ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı 0,91 bulunmuştur.

Çalışmanın araştırma grubunu Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesinde çalışmanın yapıldığı yıl itibariyle Enerji Sistemleri Mühendisliği, Mekatronik Mühendisliği ve Yazılım Mühendisliği olarak 3 ayrı mühendislik bölümü bulunmaktadır. Araştırmanın yapıldığı 2018 tarihinde fakültede öğrenim gören kayıtlı öğrenci sayısı 1433 kişidir. Bu öğrencilerin bölümlere göre dağılımı şöyledir: Enerji sistemleri mühendisliği 113, mekatronik mühendisliği 231+221(iö), mekatronik mühendisliği (M.T.O.K) 75+63(iö), yazılım mühendisliği 276+293(iö), yazılım mühendisliği (M.T.O.K) 83+75(iö), Yazılım mühendisliği KKTC Uyruklu öğrenci sayısı olarak 3 kişidir. Adı geçen bölümlerde okuyan 400 öğrenci, araştırma grubuna alınmıştır. Bunlardan, geri dönüş alınamayan, yanlış ve eksik doldurma gibi nedenlerden dolayı 277 tanesi değerlendirmeye alınmıştır. Araştırma, seçilen evrendeki her bireyin örnek kütleyle eşit olarak girmesine imkân tanıyan tesadüfî örnekleme yöntemiyle ulaşılan öğrencilere anket uygulanarak gerçekleştirilmiştir.

2.2.Araştırmanın Kısıtları

Çalışma, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesi öğrencilerine COVID döneminden önce uygulamıştır. Girişimcilik dersinin eğitimini almış ve almamış öğrencilerin kendi işlerini kurmalarında ve ülke geleceğini şekillendirmede önemli birer unsur olup olmadığına karar verilmeye çalışılmıştır.

2.3.Araştırmanın Bulguları

Çalışmada ilk olarak, girişimcilik eğiliminin ölçülmesinde çeşitli kaynaklardan elde edilen ifadelerden yola çıkılarak bir ölçek oluşturulmuştur. Ölçeğin güvenirliliği hesaplanmış ve Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı 0,91 olarak bulunmuştur (Tablo 1).

Tablo 1: Ölçeğin Güvenirlilik Analizi

Ölçekler	Cronbach's Alpha Değeri	Madde Sayısı
Girişimcilik Eğilimi Ölçeği	0,91	27

2.4.Faktör analizi

Faktör analizi, herbirinin bir diğeriyle etkileşim içinde olduğu varsayılan birçok değişken arasındaki ilişkinin yapısına göre bir diğere yardımcı olmak amacıyla kullanılmakta; etkileşim içerisinde olan değişkenlerin ortaya çıkmasını ve tesfirini basitleştirmek için az sayıdaki temel boyuta indirgenmesine olanak tanımaktadır. Bu analizin temel mantığı, karmaşık ve fazla sayıda olan ifadelerin daha az sayıda faktörler yardımıyla da açıklanabileceği düşüncesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Açıklayıcı faktör analizi ile araştırma yapılan konudaki değişkenler arası ilişkilerdeki öngörülerin yetersizliği sebebiyle, değişkenler arasındaki muhtemel ilişki ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır (Altunışık vd., 2004: 125).

Çalışmadaki ifadeler faktör analizi uygulanması ile ölçek 6 faktöre ayrılmıştır (Tablo 2). Elde edilen bu etmenler, içerdiği ifadelerin büyüklüğünü ve ifadelerle uygunluğunu dikkate alarak isimlendirilmiştir. Yapılan analizler kapsamında; girişimcilik eğilimi ölçeği örneklem büyüklüğünün faktör analizine uygun olup olmadığını ölçmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri hesaplanmış ve sonuç 0,908 çıkmıştır. Elde edilen bu değer veriler için faktör

analizinin iyi bir şekilde kullanılabileceğini göstermektedir. Aynı zamanda Bartlett's küresellik testi yapılmış ve değeri 0,000 olarak ortaya konulmuştur. Bu değer, kriterler arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını göstermektedir. Her bir değişken ile faktörler arasındaki korelasyonları gösteren faktör yük değerleri Rotated Component Matrix yöntemi ile belirlenmiş ve yorum yapmak için minimum seviye olarak kabul edilen 0,30'un altında herhangi bir değer olmadığından bütün maddeler faktör analizine dahil edilmiştir.

Tablo 2: Girişimcilik Eğilimi Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix)

Temel yetkinlikler	1. Faktör	2. Faktör	3. Faktör	4. Faktör	5. Faktör	6. Faktör
Girişimciler lider ruhlu olmalıdır.	0,785					
Girişimci müşterilerle iyi bir iletişim kurabilmelidir.	0,758					
Girişimci oluşabilecek riskleri göze almalıdır.	0,741					
Girişimci iyi bir organizasyon becerisine sahip olmalıdır.	0,724					
Girişimcinin ikna kabiliyeti yüksek olmalıdır.	0,712					
Girişimci ileri görüşlü olmalıdır.	0,571					
Girişimci değişime açık olmalıdır.	0,568					
Başarı Odağı						
Girişimciler vaat ettikleri hizmetleri zamanında yerine getirmelidir.		0,739				
Müşteri problemleri söz konusu olduğunda girişimci güven verici, ilgili ve cana yakın olmalıdır.		0,731				
Girişimci yaratıcı ruha sahip olmalıdır.		0,652				
Girişimcinin disiplinli çalışması gerekmektedir.		0,568				
Girişimci sorunların çözümünü önceden görebilmelidir.		0,416				
Müşteri Odağı						
Çalışanlar her müşteri ile tek tek ilgilenirler.			0,847			
Çalışanlar müşterilerin sorularına cevap verecek bilgiye sahiptirler.			0,838			
Çalışanlar müşterilere karşı her zaman naziktirler.			0,783			
Çalışanlar müşteri menfaatlerini her şeyden üstün tutarlar.			0,760			
Girişimciler yeni iş fikirlerine ilgi gösterirler.			0,427			
Hizmet Odağı						
Girişimcilerin kuracağı iş yeri görsel açıdan çekici olmalıdır.				0,727		
Girişimciler gerekli bilgi ve donanıma sahip olmalıdır.				0,702		
Girişimciler sundukları hizmetlerin yanında diğer hizmetlerinde de çekici olmalıdır.				0,563		
Girişimcinin yanında çalışanlar temiz ve düzgün görünüşlü olmalıdır.				0,558		
Temel Gereklilikler						
Girişimci yeterli sermayeye sahip olmalıdır.					0,764	
Girişimci doğru hizmeti ilk seferde vermelidir.					0,557	
Girişimci finansal bilgiye sahip olmalıdır.					0,553	
Girişimci takım çalışmasına yatkın olmalıdır.					0,500	

Güven Odağı						
Girişimciler her zaman müşterilerine yardımcı olmak isterler.						0,687
Girişimcilerin davranışları müşterilerde güven duygusunu uyandırır.						0,687

Faktör analizi sonucunda elde edilen ölçeklerin güvenilirlik analizi yapılmış ve bu sonuçlara Tablo 3'te yer verilmiştir. Sonuçlara göre tüm ölçeklerin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,50'den büyüktür ve ilgili değerler Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 3: Ölçeklerin güvenilirlik analizi

Ölçekler	Cronbach's Alpha Değeri	Madde Sayısı
Temel Yetkinlikler	0,89	7
Başarı Odağı	0,83	5
Müşteri Odağı	0,85	5
Hizmet Odağı	0,76	4
Temel Gereklilikler	0,69	4
Güven Odağı	0,76	2

Kullanılan ölçeklerin analizine bakıldığında, ölçeklerden elde edilen verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığını test etmek için ölçeklerin çarpıklık (skewness) katsayısına bakılmıştır (Tablo 4). Ölçeklerin çarpıklık katsayısının kabul edilebilir değerler olan [2, -2] aralığında olduğu görülmektedir ve normal bir dağılımın olduğu tespit edilmiştir. Ölçeklerin normallik test ve hipotez sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir. İlgili testlerin tümü için şu hipotezler kurulmuştur.

H₀: Verilerin dağılımı normal dağılıma uygundur.

H_a: Verilerin dağılımı normal dağılıma uygun değildir.

Tablo 4: Ölçeklerin Normallik Test Sonuçları

Ölçekler	N	Min.	Max.	Ort.	Standar t Sapma	Çarpıklık Katsayısı		Hipotez Sonuçları
						Katsayı	SH	
Temel Yetkinlikler	277	1,00	5,00	4,468	0,0426	-1,6133	0,146	H ₀ kabul H _a red
Başarı Odağı	277	1,00	5,00	4,478	0,0432	-1,8434	0,146	H ₀ kabul H _a red
Müşteri Odağı	277	1,00	5,00	3,676	0,0642	-0,6926	0,146	H ₀ kabul H _a red
Hizmet Odağı	277	1,00	5,00	4,362	0,0447	-1,3817	0,146	H ₀ kabul H _a red
Temel Gereklilikler	277	1,00	5,00	4,234	0,0507	-1,0957	0,146	H ₀ kabul H _a red
Güven Odağı	277	1,00	5,00	4,102	0,0555	-0,9166	0,146	H ₀ kabul H _a red

Normal dağılıma sahip olduğu belirlenen ölçeklerin homojen bir yapıda olduğunu ya da olmadığını belirleyebilmek için, Levene testi yapılmış ve homojen yapıda oldukları tespit edilmiştir (p>0,05). Bunun için aşağıdaki hipotezler kurulmuş ve hipotez sonuçları Tablo 5'te değerleri ile birlikte gösterilmiştir.

H₀: Grupların varyansları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a: Grupların varyansları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

Daha sonra ilgili ölçekler için faktör analizleri yapılmıştır. Bu kapsamda; örneklem hacmi yeterlimi değil mi bunu belirlemek için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testi ve ölçekte yer alan maddelerin istatistiksel olarak anlamlı korelasyon olup olmadığını test etmek için Bartless

Küresellik Testleri yapılmıştır. Bartless testleri için aşağıdaki hipotezler kurulmuş ve yapılan söz konusu test ve hipotez sonuçları Tablo 5'te değerleri ile birlikte gösterilmiştir.

H₀: Ölçekte yer alan maddelerde, en azından bazı değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon yoktur.

H_a: Ölçekte yer alan maddelerde, en azından bazı değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon yoktur.

Tablo 5: KMO-Bartlett's Küresellik Testi ve Levene Testi ve Hipotez Sonuçları

Ölçekler	KMO Değeri	Bartlett's Küresellik Testi	Bartlett's Testi Hipotez Sonuçları	Levene Testi		Levene Testi Hipotez Sonuçları
				F	Anlamlılık (p)	
Temel Yetkinlikler	0,884	0,000	H ₀ red H _a kabul	1,678	0,562	H ₀ kabul H _a red
Başarı Odağı	0,822	0,000	H ₀ red H _a kabul	0,621	0,184	H ₀ kabul H _a red
Müşteri Odağı	0,808	0,000	H ₀ red H _a kabul	0,533	0,115	H ₀ kabul H _a red
Hizmet Odağı	0,700	0,000	H ₀ red H _a kabul	1,345	0,896	H ₀ kabul H _a red
Temel Gereklilikler	0,763	0,000	H ₀ red H _a kabul	1,568	0,751	H ₀ kabul H _a red
Güven Odağı	0,500	0,000	H ₀ red H _a kabul	0,556	0,112	H ₀ kabul H _a red

2.5.Araştırmanın Soruları ve Hipotezleri

2.5.1.Araştırmanın Soruları:

1.Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesi öğrencilerinin Girişimcilik algı düzeyleri nedir?

2.Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesi öğrencilerinin girişimcilik konusundaki bilgi düzeyi nedir?

3.Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesi öğrencilerinin aile mesleği ile girişimcilik arasındaki ilişki düzeyi nedir?

4.Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesi öğrencilerinin almış oldukları girişimcilik eğitimlerini yeterli bulma konusundaki görüşleri nelerdir?

5.Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesi öğrencilerinin aile eğitim durumu ile girişimcilik arasındaki ilişki düzeyi nedir?

6.Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesi öğrencilerinin gelir düzeyi ile girişimcilik arasındaki ilişki düzeyi nedir?

7.Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hasan Ferdi Turgutlu Teknoloji Fakültesi öğrencilerinin okumakta olduğu sınıf ve yaşadığı yerin girişimcilik üzerindeki etkisi nedir?

2.5.2.Araştırmanın Hipotezleri:

H₀₁: Öğrencilerin cinsiyetleri ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H_{A1}: Öğrencilerin cinsiyetleri ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₀₂: Öğrencilerin yaşadığı yer ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

HA2: Öğrencilerin yaşadığı yer ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H03: Öğrencilerin iş durumu ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

HA3: Öğrencilerin iş durumu ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H04: Öğrencilerin anne eğitim düzeyi ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

HA4: Öğrencilerin anne eğitim düzeyi ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H05: Öğrencilerin baba eğitim düzeyi ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

HA5: Öğrencilerin baba eğitim düzeyi ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H06: Öğrencilerin geliri karşılama durumu girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

HA6: Öğrencilerin geliri karşılama durumu girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H07: Öğrencilerin gelir düzeyi ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

HA7: Öğrencilerin gelir düzeyi ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H08: Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

HA8: Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H09: Öğrencilerin daha önce almış oldukları girişimcilik dersi ya da eğitimler ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

HA9: Öğrencilerin daha önce almış oldukları girişimcilik dersi ya da eğitimler ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H010: Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümde almış oldukları girişimcilik dersi ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

HA10: Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümde almış oldukları girişimcilik dersi ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H011: Öğrencilerin cinsiyetleri ile mezun olduktan sonraki yapmak istedikleri iş tanımları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

HA11: Öğrencilerin cinsiyetleri ile mezun olduktan sonraki yapmak istedikleri iş tanımları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

2.6. Ankete Katılanların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Ankete katılan 277 öğrencinin yaşlarının 18 ile 25 yaş aralığında olduğu ve her birinin genç olduğu da belirlenmiştir. Genç olmalarının girişimcilik için ayrı bir öneme sahip olduğu belirtilmelidir. Diğer taraftan, katılımcıların 140 tanesinin cinsiyetinin kadın olduğu belirlenirken (%50,5), Geriye kalan 137 tanesinin cinsiyeti ise erkek olarak belirlenmiştir. (%49,5). Ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu gelirlerini aile desteği ile karşılamaktadırlar. Aile desteği ile gelirini karşılayanların sayısı 159 (%57,4), burs ile karşılayanlar 37 (%13,7) ve çalışarak karşılayanların sayısı ise 66 (%23,8) olarak belirlenmiştir. Ankete katılanların 15 tanesi ise gelirlerini bu üç yöntemden en az ikisi ile karşılamaktadır ve bunların örneklen içindeki oranı ise (%5,4) olarak tespit edilmiştir. Girişimcilik eğilimine istinaden pekçok unsurun etkili olabileceği gibi ailesel unsurlar da etkili olmaktadır (Aytaç ve İlhan, 2007: 101). Bu sebepten ötürü çalışmada bu unsurlar anket öncesi veri olarak belirlenmiştir. Buna göre baba mesleklerinin büyük çoğunluğunun memur, emekli ve işçi olduğu görülmektedir. Bu üç mesleği icra edenlerin sayısı 218 olarak belirlenmiş, bunların oranları da %79 yüzde ile büyük çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Diğer taraftan, ankete katılan öğrencilerin anne mesleklerine bakıldığında, 152 tanesinin annesi çalışmamakta, bu da %54,9 ile yarıdan fazlasını oluşturmaktadır. Diğer tarafta ise memur, emekli ve işçi mesleklerini icra eden kişilerin sayısı 111 ile ankete katılan öğrencilerin diğer yarısını oluşturmaktadır (%40). Katılımcıların aylık ortalama gelirlerine göre aylık ortalama gelirin büyük çoğunluğunun 400- 1000 TL aralığında olduğu belirlenmiştir. Bu aralıkta yer alan dağılıma göre geliri 401-600 arasında olanlar 46 kişi (%16,6), geliri 601-800 arasında olanlar 69 kişi (%24,9) ve geliri 801- 1000 arasında olanlar ise 67 kişi (%24,2) olarak tespit edilmiştir. Bu aralıkta olanlar örneklem sayısının %65,7'sini oluşturmaktadırlar.

Katılımcıların mezun olduktan sonra ne iş yapacaksınız sorusuna vermiş olduğu cevaplara bakıldığında, 140 tanesi (%50,5) özel sektörde ve 85 tanesi de (%30,7) kamu sektöründe çalışmayı düşündüğünü belirtmiştir. Mezun olduktan sonra kendi işini kurmayı düşünenlerin oranı ise 52 kişi (%18,8) olarak belirlenmiştir. Katılımcıların, öğrenim gördükleri bölümde girişimcilik dersi olanların sayısı 94 olarak belirlenirken (%33,9), girişimcilik dersi olmayanların sayısının ise 183 olduğu görülmektedir (%66,1). Katılımcıların büyük çoğunluğu girişimcilik dersini Üniversitede aldıklarını belirtmişlerdir. Dersi Üniversitede alanların sayısı 67 (%24,2) olarak görülürken, geriye kalan 27 kişi ise (%9,5) girişimcilik dersini çeşitli vakıf, seminer veya konferanslarda aldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılanların 183 tanesi ise (%66,1) girişimcilik dersi almadıklarını belirtmişlerdir. Diğer taraftan ankete katılan öğrencilere, öğrenim gördükleri bölümde girişimcilik dersi olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Buna göre ankete katılanların 150 tanesi (%54,2), öğrenim gördükleri bölümlerinde girişimcilik dersi aldıklarını belirtmişlerdir. Girişimcilik dersi alanların 115 tanesi (%41,6) bu dersin gereksinimlerini karşıladıklarını belirtmişler, dersi alanların 34 tanesi ise (%12,3) almış oldukları dersin gereksinimlerini karşılamadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların 127 tanesi ise (%45,8) bölümlerinde girişimcilik ile alakalı olarak herhangi bir ders almadıklarını ifade etmişlerdir. Ankete katılan öğrencilerin 31 tanesinin ailesinde (%11,2) kendi işini kuran ve bu işi devam ettirmekte olan aile üyeleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre ailesinde kendi işini kuran üyelerin olduğu katılımcılar arasında yapılan analizlerin sonucunda, bu kişilerin 16 tanesi (%7,2) özel sektörde, 12 tanesi (%4,8) kendi işinde ve 2 tanesi de (%0,8) kamu sektöründe çalışmayı düşündüğünü belirtmişlerdir. Katılımcıların 246 tanesinin (%88,8), yani büyük bir çoğunluğunun ailesinde ise herhangi bir iş kuran aile üyesi bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yine ankete katılan öğrencilerin 18 tanesinin ailesinde (%6,5) kurulu bir işi devam ettiren aile üyeleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre ailesinde kendi işini kuran üyelerin olduğu katılımcılar

arasında yapılan analizlerin sonucunda, bu kişilerin 7 tanesi (%2,8) kendi işinde, 10 tanesi (%4) özel sektörde ve 1 tanesi de (%0,4) kamu sektöründe çalışmayı düşündüğünü belirtmişlerdir. Katılımcıların 259 tanesinin (%93,5), yani büyük bir çoğunluğunun ailesinde ise herhangi bir iş kuran aile üyesi bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

3.Araştırmanın Hipotezleri ile ilgili Analizler ve Bulgular

Bu çalışmanın hipotezleri ilgili yapılan analizlerden sonra aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

H01: Öğrencilerin cinsiyetleri ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 6: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bağımsız Örneklem t-testi Sonuçları

Levene Testi		Bağımsız örneklem için t- testi		
F	p	T	p	Ortalamalar Farkı (Erkek-Kadın)
2,774	0,097	0,983	0,326	0,05463

Tablo 6'da yer alan sonuçlar incelendiğinde, Levene testi ile grupların varyansının homojen olduğu gözlemlenmiştir (F: 2,774; p:0,097; p>0,05). Bu kapsamda, girişimcilik eğiliminden alınan puanların öğrencilerin cinsiyet kriterine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Test sonucunda 0,05 anlamlılık düzeyinde erkek ve kadın öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p: 0,0326; p <0,05) bulunmuştur ve alternatif hipotez reddedilmiştir.

H02: Öğrencilerin yaşadığı yer ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Girişimciliğe yönelen öğrencilerin bulunduğu yer kriterine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi yapılmıştır (Tablo 7). Bu kapsamda, öncelikle grupların varyanslarının benzer olup olmadığını belirlemek amacıyla Levene testi yapılmış ve grupların varyansının homojen olduğu tespit edilmiştir (F:2,274; p: 0,856; p>0,05). Bu doğrultuda, 0,05 anlamlılık düzeyinde öğrencilerin yaşadığı yere göre girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak çok bir değişiklik olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (p: 0,640; p >0,05) ve alternatif hipotez reddedilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin Yaşadığı Yere Göre Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Levene Testi		ANOVA Testi Sonuçları					
F	p	Var. K.	Kareler Toplamı	Sd	KO (Kareler Ortalaması)	F	P
2,279	0,856	G.Arası	0,192	2	0,096	0,448	0,640
		G. İçi	58,795	274	0,215		
		Toplam	58,987	276			

H03: Öğrencilerin iş durumu ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 8’de yer alan sonuçlar incelendiğinde, Levene testi ile grupların varyansının homojen olduğu görülmüştür (F:2,274; p: 0,823; p>0,05). Girişimcilik eğilim ölçeğinden alınan puanların öğrencilerin mezun olduktan sonra yapmak istedikleri iş durumları kriterine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Test sonucunda 0,05 anlamlılık düzeyinde evli ve bekar öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu (p: 0,047; p<0,05) bulunmuştur ve alternatif hipotez kabul edilmiştir.

Tablo 8: Öğrencilerin İş Durumlarına Göre Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılmasına

Levene Testi		ANOVA Testi Sonuçları					
F	p	Var. K.	Kareler Toplamı	Sd	KO (Kareler Ortalaması)	F	P
2,274	0,823	G.Arası	1,305	2	0,653	3,100	0,047
		G. İçi	57,682	274	0,211		
		Toplam	58,987	276			

H04: Öğrencilerin anne eğitim düzeyi ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 9’da yer alan sonuçlara göre, Levene testi ile grupların varyansının homojen olduğu gözlemlenmiştir (F: 0,271; p: 0,939; p>0,05). Girişimcilik eğiliminden elde edilen puanların öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyi kriterine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Test sonucunda 0,05 anlamlılık düzeyinde annelerinin eğitim düzeyine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p: 0,728; p >0,05) bulunmuştur ve alternatif hipotez reddedilmiştir

Tablo 9: Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Levene Testi		ANOVA Testi Sonuçları					
F	p	Var. K.	Kareler Toplamı	Sd	KO (Kareler Ortalaması)	F	p
0,271	0,939	G.Arası	0,441	4	0,110	0,510	0,728
		G. İçi	58,498	271	0,216		
		Toplam	58,939	275			

H05: Öğrencilerin baba eğitim düzeyi ile girişimcilik eğilimleri ilişkisinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 10’da yer alan sonuçlar incelendiğinde, Levene testi ile grupların varyansının homojen olduğu bulunmuştur (F: 2,270; p: 0,634; p>0,05). Girişimcilik eğiliminden elde edilen puanların öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Test sonucunda 0,05 anlamlılık düzeyinde babalarının eğitim düzeyine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ilişkisinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p: 0,310; p

>0,05) bulunmuştur ve alternatif hipotez reddedilmiştir Tablo 11’de yer alan sonuçlar kapsamında, Levene testi ile grupların varyansının homojen olduğu tespit edilmiştir (F: 2,273; p: 0,163; p>0,05). Girişimcilik eğiliminden elde edilen puanların öğrencilerin gelirlerini karşılaması arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Test sonucunda 0,05 anlamlılık düzeyinde gelir karşılama durumuna göre öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p: 0,095; p>0,05) bulunmuştur ve alternatif hipotez reddedilmiştir

Tablo 10: Öğrencilerin Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Levene Testi		ANOVA Testi Sonuçları					
F	p	Var. K.	Kareler Toplamı	Sd	KO (Kareler Ortalaması)	F	P
2,270	0,634	G.Arası	1,028	4	0,257	1,202	0,310
		G. İçi	57,728	270	0,241		
		Toplam	58,756	274			

H06: Öğrencilerin geliri karşılama durumu girişimcilik eğilimleri karşılaştırmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H07: Öğrencilerin gelir düzeyi ile girişimcilik eğilimleri ilişkisinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 12’de yer alan sonuçlar kapsamında, Levene testi ile grupların varyansının homojen olduğu belirlenmiştir (F: 2,26; p: 0,77; p>0,05). Girişimcilik eğilimi ölçeğinden alınan puanların öğrencilerin öğrencilerin gelir düzeyleri değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Test sonucunda 0,05 anlamlılık düzeyinde gelir düzeylerine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p: 0,415; p>0,05) bulunmuştur ve alternatif hipotez kabul edilmemiştir.

Tablo 11: Öğrencilerin Gelirlerini Karşılama durumuna Göre Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Levene Testi		ANOVA Testi Sonuçları					
F	p	Var. K.	Kareler Toplamı	Sd	KO (Kareler Ortalaması)	F	P
2,273	0,163	G.Arası	1,357	3	0,452	2,143	0,095
		G. İçi	57,630	273	0,211		
		Toplam	58,987	276			

Tablo 12: Öğrencilerin Gelir Düzeylerine Göre Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Levene Testi		ANOVA Testi Sonuçları					
--------------	--	-----------------------	--	--	--	--	--

F	p	Var. K.	Kareler Toplamı	Sd	KO (Kareler Ortalaması)	F	p
2,26	0,077	G.Arası	1,756	8	0,220	1,028	0,415
		G. İçi	57,231	268	0,214		
		Toplam	58,987	276			

H08: Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf ve girişimcilik eğilimlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 13'te yer alan sonuçlar kapsamında, Levene testi ile grupların varyansının homojen olduğu belirlenmiştir (F: 2,73; p: 0,153; $p > 0,05$). Girişimcilik eğilimi ölçeğinden alınan puanların öğrencilerin öğrenim görmüş olduğu sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Test sonucunda 0,05 anlamlılık düzeyinde öğrenim gördüğü sınıfa göre öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu (p: 0,034; $p > 0,05$) bulunmuştur ve alternatif hipotez kabul edilmiştir.

Tablo 13: Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıfa Göre Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Levene Testi		ANOVA Testi Sonuçları					
F	p	Var. K.	Kareler Toplamı	Sd	KO (Kareler Ortalaması)	F	p
2,73	0,153	G.Arası	1,840	3	0,613	2,930	0,034
		G. İçi	57,147	273	0,209		
		Toplam	58,987	276			

H09: Öğrencilerin daha önce almış oldukları girişimcilik dersi ya da eğitimler ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 14'te yer alan sonuçlar incelendiğinde, Levene testi ile grupların varyansının homojen olduğu görülmüştür (F:0,70; p: 0,792; $p > 0,05$). Girişimcilik eğiliminden elde edilen puanların öğrencilerin daha önce almış oldukları girişimcilik dersi ya da eğitimlerin değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Test sonucunda 0,05 anlamlılık düzeyinde öğrencilerin daha önce almış oldukları girişimcilik dersi ya da eğitimlerin girişimcilik eğilimlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p: 0,889; $p > 0,05$) bulunmuştur ve alternatif hipotez reddedilmiştir.

Tablo 14: Öğrencilerin Daha Önce Almış Oldukları Girişimcilik Dersi ya da Eğitimlerin Girişimcilik Eğilimlerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bağımsız Örneklem t-testi Sonuçları

	Gruplar	N	\bar{X}	SS	Levene Testi		Bağımsız örneklem için t-testi		
					F	Anlamlılık	t	p	Ortalamalar Farkı
Girişimcili	Evet	6	3,18	0,61					

k Eğilimi	Hayır	33 0	3,4 7	0,4 5	0,7 0	0,792	0,14 0	0,88 9	0,00824
-----------	-------	---------	----------	----------	----------	-------	-----------	-----------	---------

H10: Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümde almış oldukları girişimcilik dersi ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 15'te yer alan sonuçlar incelendiğinde, Levene testi ile grupların varyansının homojen olduğu görülmüştür (F:0,675; p: 0,412; $p>0,05$). Girişimcilik eğiliminden elde edilen puanların öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümde almış oldukları girişimcilik dersi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Test sonucunda 0,05 anlamlılık düzeyinde öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümde almış oldukları girişimcilik dersi girişimcilik eğilimlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p: 0,708; $p>0,05$) bulunmuştur ve alternatif hipotez kabul edilmemiştir.

Tablo 15: Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölümde Almış Oldukları Girişimcilik Dersi ile Girişimcilik Eğilimlerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bağımsız Örneklem t-testi Sonuçları

Levene Testi		Bağımsız örneklem için t-testi		
F	Anlamlılık	t	P	Ortalamalar Farkı
0,675	0,412	- 0,375	0,708	-0,02096

H011: Öğrencilerin cinsiyetleri ile mezun olduktan sonraki yapmak istedikleri iş tanımları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 16'da yer alan sonuçlar kapsamında, Levene testi ile grupların varyansının homojen olduğu tespit edilmiştir (F: 2,78; p: 0,103; $p>0,05$). Öğrencilerin cinsiyetleri ile mezun olduktan sonra yapmak istedikleri iş tanımları arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Test sonucunda 0,05 anlamlılık düzeyinde öğrencilerin cinsiyetleri ile mezun olduktan sonraki yapmak istedikleri iş tanımı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p: 0,088; $p>0,05$) sonucuna ulaşılmıştır ve alternatif hipotez reddedilmiştir.

Tablo 16: Öğrencilerin Cinsiyetleri ile Mezun Olduktan Sonra Yapmak İstedikleri İş Tanımların Arasında Göre Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Tek Yönlü

Levene Testi		ANOVA Testi Sonuçları					
F	p	Var. K.	Kareler Toplamı	Sd	KO (Kareler Ortalaması)	F	p
2,78	0,103	G. Arası	1,395	1	1,395	2,930	0,088
		G. İçi	130,909	275	0,476		
		Toplam	132,303	276			

4.Sonuç ve Değerlendirme

Yapılan çalışmada, Hasan Ferdi Turgutlu teknoloji fakültesi bölümündeki öğrencilerinin girişimcilik eğilimi üzerine ampirik bir araştırma yapılmıştır. Çalışmaya 0,52 kadın öğrenci ve

0,38 erkek öğrenci katılım sağlamıştır. Kadın öğrencilerin girişimcilik eğilim ortalama 4,28 iken erkek öğrencilerin girişimcilik eğilim ortalaması 4,22'dir. Kadın ve erkek öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerinde anlamlı bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Çalışmada faktör analizinden yararlanılarak 6 faktör belirlenmiştir. Bu faktörler; girişimcinin yaratıcı, yenilikçi ve fırsatları değerlendirebilen yetkileri bakımından temel yetkinlikler ve başarı odaklılık faktörüdür; müşterilerle iletişimleri, müşterilerin isteklerine cevap verebilmeleri bakımından müşteri odaklılık faktörü; girişimcilerin müşteri taleplerine en hızlı şekilde cevap verebilmeleri bakımından hizmet odaklılık faktörü, girişimcilerin yeterli sermaye ve bilgi donanımına sahip olması bakımından temel gereklilik faktörü ve son olarak girişimcinin davranışları ve müşteri sorularına yeterli cevap verebilme bakımından güven odağı faktörü yer almaktadır. Literatürde bu sonucu destekleyen bazı çalışmalar bulunmaktadır. Bilge ve Bal, Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nde eğitim gören lisans ve önlisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışma sonucunda, girişimciliğin alt boyutları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Bilge ve Bal, 2012: 131-148). Benzer şekilde, Akçakanat vd. Çalışmalarında cinsiyet değişkeni ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını elde etmişlerdir (Akçakanat vd., 2014: 137-153). Ayrıca Yılmaz ve Sünbül çalışmalarında, Selçuk Üniversitesi'nde eğitim gören 474 öğrenci ile bazı bulgular elde etmiştir. Bu bulgular sonucunda, girişimcilik düzeyi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık elde edilememiştir (Yılmaz ve Sünbül, 2009: 195-203).

Yapılan çalışmada, örneklem büyüklüğünün faktör analizine uygun olup olmadığını belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin değeri hesaplanarak analiz ve faktörler arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. independent sample testi ile varyansların birbirine eşit olduğu görülmektedir. Sign. (2-tailed) sonucuna göre $0,32 > 0,50$ olduğu için yapılan ankette H1: Girişimcilik eğilimi ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki yoktur hipotezi kabul edilmiştir. Homojen testindeki değer ise $0,15 > 0,05$ olduğu için sınıflar arasında homojen farklılık yoktur. Anova testinde sig. Değeri $0,03 < 0,05$ olduğu için; 1. Sınıf, 2.sınıf, 3.sınıf ve 4. Sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri arasında farklılık vardır. Bu sebeple çoklu karşılaştırma testi olan Post-Hoc kullanılmıştır. Kullanılan testte 1. Sınıf öğrencileri ve 2. Sınıf öğrencileri arasında farklılık tespit edilmiştir. 2. Sınıf öğrencilerinin girişimcilik yönlerinin 1.sınıf, 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencileri arasında farklılık tespit ettiği görülmüştür. 3.sınıf öğrencileri ve 1. Sınıf öğrencileri arasında girişimcilik yönü farklılık göstermektedir. 4. Sınıf öğrencilerinin ise 2. Sınıf öğrencileri ile farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 1. Sınıf öğrencilerinin ortalaması 4,23; 2. sınıf öğrencilerin ortalaması; 4,38; 3 sınıf öğrencilerin ortalaması; 4,22; 4. Sınıf öğrencilerin ortalaması ise 4,25'tir. Ortalamalara da bakıldığında sınıflar arasında bir farklılık olmadığı görülmektedir. Yaşanılan yer ile girişimcilik arasındaki ilişki ele alındığında sig. Değeri $0,86 > 0,05$ olduğu için yaşanılan yer ile girişimcilik arasında fark yoktur. Varyanslar bu sebeple homojendir. Literatür incelendiğinde yaşanılan yer ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bazı çalışmalarda da yer almaktadır. Taysı ve Canbaz çalışmalarında, Kırklareli Üniversitesi'nde eğitim gören önlisans öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri araştırmalarda bulunmuştur. Araştırmada girişimcilik düzeyleri ile ikâmet edilen bölge, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, medeni durum gibi değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığına bakılmıştır. Çalışmanın sonucunda ise, ikâmet edilen bölge, cinsiyet, yaş gibi değişkenler ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir (Taysı ve Canbaz, 2014: 59-67).

Anova testinde anlamlılık derecesi $0,05$ 'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu H1 hipotezinin kabul edildiği görülmektedir. Yaşanılan yer ile girişimcilik arasındaki ilişki il, ilçe ve köy kapsamında karşılaştırılmıştır. Yapılan araştırmaya göre ilin; ilçe ve köy arasında girişimcilik ilişkisi karşılaştırıldığında ortalamalar arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir. İlçenin il

ve köy ile karşılaştırıldığında ortalamalar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Son olarak köyün il ve ilçe ile karşılaştırılması yapıldığında ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Çalışmada girişimciliğin gelir ile arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır. Sig. Değeri 0,05' ten büyük olduğu için gelir ve girişimcilik arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiş ve H1 hipotezi kabul edilmiştir. Benzer şekilde literature bakıldığında girişimcilik eğilimi ile gelir arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığına dair çalışmalar mevcuttur. Akçakanat vd. Çalışmalarında Süleyman Demirel Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerin bazı değişkenler bakımından girişimcilik eğilimlerine bakılmıştır. Çalışma sonucunda, girişimcilik eğilimi ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık elde edilememiştir (Akçakanat vd., 2014: 137-153). Aile desteği alan öğrenciler ile çalışarak kendi gelirini karşılayan öğrenciler kıyaslandığında faktörler arasında farklılık görüldüğü tespit edilmiştir. Çalışarak kendi gelirini karşılayan öğrenciler ile aile desteği alan öğrenciler karşılaştırıldığında da iki faktör arasında farklılık görülmektedir. Edinilen bulgulara göre girişimcilik dersini alan öğrenciler ile girişimcilik eğilimleri analiz edildiğinde anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Literatürde yer alan Akçakanat vd. Çalışmalarında girişimcilik dersi alma değişkeni ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (Akçakanat vd., 2014: 137-153).

Ankete katılan öğrencilerin 0,62'sinin illerde, 0,36'sının ilçelerde; 0,02'sinin köylerde ikamet ettiği sonucuna varılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin 0,54'ü girişimcilik dersi aldığını ve 13,4'ü bu dersin bilgi gereksinimini tamamen karşıladığını; 28,2'si kısmen karşıladığını; 5,4'ü yeterince karşılamadığını; 6,9'u karşılamadığını bildirmiştir. Bu çalışmada; Üniversitelerde girişimcilik dersine daha fazla önem verilmesi gerektiği ve ders içeriğinin yüzeysel olmaması gerektiği yeterli bilgi donanımının daha geniş olması gerektiği gözlenmektedir. Ülkemizde kendi işini kurmak isteyen gençlerin yaşadıkları yer, gelir ve cinsiyet özellikleri bakımından engel taşımadığı gözlemlenmiştir. Bu çalışma ampirik bir çalışma olup Manisa ilindeki Celal Bayar Üniversitesi Hasan Ferdi Turgutlu teknoloji fakültesi bölümünde okuyan öğrencilere yönelik yapılmıştır ve anket sonucuna kesin olarak doğrudur demek mümkün değildir.

Kaynaklar

Akçakanat, T., Mücevher, M. H., & Çarıkçı, İ. H. (2014). Sözel, Sayısal Ve Eşit Ağırlık Bölümlerinde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: Sdü Örneği, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(2), 137-153.

Aksoy, C. & Yalçınsoy, A. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma, İşletme Araştırmaları Dergisi, 9(4), 341-359.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. & Yıldırım E. (2004). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri spss uygulamalı, (7.Baskı), İstanbul: Sakarya Yayıncılık.

Aytaç, Ö., & İlhan, S. (2007). Girişimcilik Ve Girişimcikültür: Sosyolojik Bir Perspektif. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18, 101-120.

Balaban, Ö. ve Özdemir, Y. (2008). "Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 3 (2), 133-147.

Bilge, H., & Bal, V. (2012). Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16, 131-148.

Brenkert, G. G. (2008). Innovation, Rule Breaking and the Ethics of Entrepreneurship', Journal of Business Venturing, 2009, vol. 24, issue 5, 448-464

- Bozkurt, Ö. (2006). Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1 (2): 93-111.
- Börü, D. (2006), *Girişimcilik Eğilimi: Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.
- Bull, I., & Willard, G. (1995). *Towards a theory of entrepreneurship, içinde entrepreneurship: perspectives on theory building*, Elsevier Science, Oxford, p.1-15.
- Dündar, S., & Ağca, V. (2007). Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 121-142.
- Emsen, Ö., Yılmaz, Ö., & Çınar, S. (2001). Genç nesilde mesleki eğilimler ve girişimcilik: Ampirik bir çalışma, *MPM Verimlilik Dergisi*, 1(200), 153-176.
- Girginer Nuray, Nurullah Uçkun (2004), *İşletmecilik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakış Açuları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama*, <http://iibf.ogu.edu.tr/kongre/bildiriler/18-02.pdf>, ss. 783-795
- Gürel, E., Altınay, L.. & Daniele, R. (2010). Tourism Students' Entrepreneurial Intentions. *Annals of Tourism Research*, 37(3), 646–669.
- Güreşçi, E. (2014). Girişimcilik eğilimi üzerine bir araştırma: İspir Hamza Polat Meslek Yüksekokulu örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9(1), 23-38.
- Gürol, Y. ve Atsan, N. (2006). Entrepreneurial Characteristics Amongst University Students: Some Insights For Entrepreneurship Education And Training in Turkey. *Education+ Training*, 48(1), 25-38.
- Hatten, S. T. ve Koh, Y. K. (.2002). The Tourism Entrepreneur, *International Journal of Hospitality&Tourism Administration*, Volume: 3, Pages 21-48
- İbicioğlu, H., Özdaşlı, K., & Alparslan, A. M. (2009). Girişimcilik Özellikler ve Girişimcilik Kültürü Tercih Üzerinde Ebeveyn etkisi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Araştırması, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO Dergisi*, 12(1-2), 521-538.
- Karabulut, T. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(1), 331-356.
- Kaya, D., Güzel, D., & Çubukçu, B. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması: Atatürk Üniversitesinde Bir Araştırma, *Kafkas Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1(2), 77-89.
- Koh H. C. (1996). Testing hypotheses of Entrepreneurial Characteristics: A Study of Hong Kong MBA Students, *Journal of Managerial Psychology*, 11, 3, 12-25.
- Lorkinapidze, M., Brezet, H. & Backman, M. (2005). The EntrepreneurshipFactor in Sustainable Tourism Development, *Journal of Cleaner Production*, 13, 787.798.
- McClelland, D. C. (1971). *The Achievement Motive in Economic Growth, İçinde Entrepreneurship and Economic Development*. New York: The Free Press, p.109-122.

- Müftüoğlu, T., & Durukan, T. (2004). Girişimcilik ve KOBİ'ler Sorunlar, Fırsatlar ve Çözüm Önerileri, İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Müftüoğlu, Tamer, Ürper, Y., Başar, M. & Tosunoğlu, T. (2005). Girişimcilik, Anadolu Üniv. Yayın No:1567, Açık Öğr. Fak. Yayın No: 824, Eskişehir.
- Müftüoğlu, T. (2000). Kobi ve girişimcilik. KOSGEB Sanayicinin Sesi, Aralık, (1), 10-11.
- Negiz, N., Özdaşlı, K., Özkul, G., & Alparlan, A. M. (2009). Girişimcilik Özellikleri ve Tipleri Açısından Cinsiyet farklılıkları: SDÜ-İİBF Araştırması, Uluslararası – Disiplinlerarası Kadın Çalışmaları Kongresi, 05 – 07 Mart, Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü, 241-251.
- Özden, K., Temurlenk M.S. & Başar, S. (2008). Girişimcilik Eğilimi: Kırgızistan Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, 2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, 7-10 Mayıs, Bişkek, 229-240
- Özden, K. - Temurlenk, M. S. & Başar, S. (2008). Girişimcilik Eğilimi: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir araştırma. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları:112 Kongreler Dizisi: 16, ss. 229-240.
- Özdemir, L. (2015). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğrencileri-nin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20 (1): 41-65.
- Sarıtaş, A. & G. Duran (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma, Anemon Muş Alparlan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (1): 147-165.
- Schumpeter, J. A. (1934). The Theory of Economic Development, Cambridge. Mass: Harvard University Press. 27-28.
- Taysı, K. & Canbaz, S. (2014). Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini Ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, Ejoboc (Electronic Journal of Vocational Colleges), 4(1), 59-67.
- Titiz, T. (1999). Genç Girişimcilere Öneriler. İstanbul: İnkılap Kitapevi, s. 11.
- Ulama,Ş. (2016), Turizm Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Sakarya Üniversitesi Örneği, International Con-ference on Eurasian Economies: 741-751.
- Yalçınsoy, A. & Aksoy, C. (2018). Girişimcilik Eğilimlerinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi, Business and Economics Research Journal, 9(4), 901-909.
- Yılmaz, E. & Sünbül, A. M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (21), 195-203.